

25. 3. 2010

ID: 60991

Nesporné řízení a námitka započtení

Vznes-li účastník řízení o zaplacení ceny za převod obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným, proti němuž je uvedený nárok uplatňován, námitku započtení, je soud povinen se touto obranou zabývat.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 2068/2009, ze dne 16.12.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci navrhovatelky Ž., spol. s r. o., zastoupené JUDr. Z. M., advokátkou, za účasti M. T., zastoupeného JUDr. L. Š. ml., advokátem, o zaplacení 60.000,- Kč s příslušenstvím, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 18 Cm 186/2006, o dovolání M. T. proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 11. února 2009, č.j. 5 Cmo 510/2008-71, tak, že usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 11. února 2009, č.j. 5 Cmo 510/2008-71, a usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15. října 2008, č.j. 18 Cm 186/2006-57, se zrušují a věc se vrací Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Vrchní soud v Olomouci v záhlaví označeným usnesením potvrdil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 15. října 2008, č.j. 18 Cm 186/2006-57, kterým tento soud zavázal M. T. k zaplacení částky 60.000,- Kč s příslušenstvím (výrok I.) a rozhodl o nákladech řízení (výrok II.).

Dle zjištěného skutkového stavu navrhovatelka převedla smlouvou o převodu části obchodního podílu ze dne 21. ledna 2003 na M. T. část svého obchodního podílu ve společnosti A. S., s. r. o., a to za cenu 60.000,- Kč. Jmenovaný sjednanou cenu neuhradil a v průběhu řízení před soudem prvního stupně podáním ze dne 6. října 2008 jednostranně započtl proti uplatněné pohledávce svou pohledávku za navrhovatelkou ve výši 76.356,50 Kč; současně však uvedl, že se jedná pouze o procesní obranu a nikoliv o vzájemný návrh.

Soudy obou stupňů shodně uzavřely, že podáním ze dne 6. října 2008 nedošlo k započtení vzájemných pohledávek účastníků, neboť námitku započtení ve smyslu § 98 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), lze uplatnit pouze ve sporném řízení - v projednávané věci se však s ohledem na § 9 odst. 3 písm. g/ o. s. ř. a § 200e o. s. ř. jedná o řízení nesporné.

M. T. napadl výrok I. rozhodnutí odvolacího soudu dovoláním, opíraje jeho přípustnost o ustanovení § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř. a uplatňuje přitom dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř.

Dovolatel nesouhlasí se závěrem, podle něhož řízení o zaplacení ceny za převod obchodního podílu je nesporným řízením. Namítá, že ustanovení § 9 odst. 3 písm. g/ o. s. ř. upravuje nesporná řízení týkající se vnitřních poměrů obchodních společností a družstev, o něž v projednávané věci nejde. Nárok na zaplacení ceny za převod obchodního podílu je třeba - dle názoru dovolatele - projednat zásadně ve sporném řízení. Namítá, že ve věci rozhodovaly věcně nepřislušné soudy, neboť s ohledem na § 9 odst. 3 písm. r/ bod 6 o. s. ř. byl pro rozhodnutí ve věci věcně příslušným okresní soud.

Zpochybňuje rovněž závěr, že v řízení vedeném podle § 200e o. s. ř. nelze uplatnit kompenzační námitku. Uvádí, že účastník nemůže být zbaven možnosti uplatnit obranu ve formě započtení ani v

tomto řízení, neboť v opačném případě by bylo možno dospět k absurdnímu závěru, že účastník se nemůže v rámci nesporného řízení ubránit prostou námitkou zaplacení pohledávky - se zaplacením pohledávky i jejím započtením jsou totiž spojeny totožné následky.

Dovolatel navrhuje, aby rozhodnutí soudů obou stupňů byla zrušena a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř. a je i důvodné.

Nejvyšší soud předesílá, že z ustanovení § 120 odst. 2 ve spojení s § 200e o. s. ř. - navzdory mínění dovolatele - jednoznačně vyplývá, že řízení o zaplacení ceny za převod obchodního podílu [jakožto řízení, jehož předmětem je „...vztah ze smlouvy, jíž se převádí podíl společníka (členská práva a povinnosti)...“ - srov. § 9 odst. 3 písm. g/ o. s. ř.] - je z procesního hlediska tzv. řízením nesporným. K projednání tohoto nároku jsou v prvním stupni věcně příslušné krajské soudy. O otázku zásadního právního významu, jež by mohla založit přípustnost dovolání, proto nejde.

Zásadní právní význam však dovolací soud shledává - a potud má dovolání za přípustné - v posouzení otázky, zda v řízení o zaplacení ceny za převod obchodního podílu může účastník řízení uplatnit formou obrany proti peněžitému nároku navrhovatele k započtení svou pohledávku za navrhovatelem.

Bezvýjimečně formulovaný závěr odvolacího soudu, podle něhož v nesporném řízení nelze vznést námitku započtení ve smyslu § 98 o. s. ř., neboť dané ustanovení lze použít pouze v řízení sporném, není správný.

Podle ustanovení § 98 o. s. ř. je vzájemným návrhem i projev žalovaného, jímž proti žalobci uplatňuje svou pohledávku k započtení, avšak jen pokud navrhuje, aby bylo přisouzeno více, než co uplatnil žalobce. Jinak soud posuzuje takový projev jen jako obranu proti návrhu.

Ačkoliv pouhým gramatickým výkladem ustanovení § 98 o. s. ř. by bylo možno - s ohledem na použité výrazy žalobce a žalovaný - dovodit, že se vztahuje toliko na tzv. řízení sporná, systematickým a logickým výkladem lze dospět k závěru, že tomu tak vždy není.

Z ustanovení § 200e odst. 1 a § 9 odst. 3 písm. b/, d/, e/, f/ a g/ o. s. ř. plyne, že v některých řízeních podléhajících označeným ustanovením, je jejich předmětem zaplacení určité peněžité částky, jehož se domáhá navrhovatel vůči dalším(u) účastníkům (účastníku). Jenom z pouhého zařazení těchto řízení do režimu ustanovení § 120 odst. 2 o. s. ř. není možné dovozovat, že jejich účastníci mají - ve srovnání s řízením sporným - omezené možnosti obrany proti návrhem uplatněnému peněžitému nároku.

Může-li účastník v řízení řídicím se ustanovením § 120 odst. 2 o. s. ř., v němž jde o zaplacení peněžité pohledávky (jako je tomu v projednávané věci) přivodit zánik v řízení uplatňované pohledávky projevem vůle směřujícím k započtení učiněným mimo řízení (§ 580 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku) a následně uplatnit v řízení námitku zániku návrhem uplatněného nároku v důsledku započtení, není důvodu, aby nemohl uplatnit obranu proti návrhu bez dalšího i formou námitky započtení ve smyslu ustanovení § 98 o. s. ř.

Nejvyšší soud proto uzavírá, že vznese-li účastník řízení o zaplacení ceny za převod obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným, proti němuž je uvedený nárok uplatňován, námitku započtení, je soud povinen se touto obranou zabývat.

Protože - co do řešení otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá - není právní posouzení věci odvolacím soudem správné a dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. byl uplatněn právem,

Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu zrušil. Jelikož důvody, pro které nemohlo obstát rozhodnutí odvolacího soudu, dopadají i na usnesení soudu prvního stupně, Nejvyšší soud zrušil i je a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem a odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Tarifní hodnota](#)
- [Nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU](#)
- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)